

Bài 7

LIÊN MINH CHÂU ÂU (EU)

Dân số : 459,7 triệu người (năm 2005)

Trụ sở : Brúc-xen (Bi)

Liên minh châu Âu (EU) là một trong những tổ chức liên kết khu vực có nhiều thành công nhất trên thế giới. Từ khi ra đời đến nay, số lượng các nước thành viên EU liên tục tăng, với sự hợp tác, liên kết được mở rộng và phát triển. Ngày nay, EU đã trở thành một trung tâm kinh tế hàng đầu thế giới.

Tiết 1. EU –LIÊN MINH KHU VỰC LỚN TRÊN THẾ GIỚI

I - QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN

1. Sự ra đời và phát triển

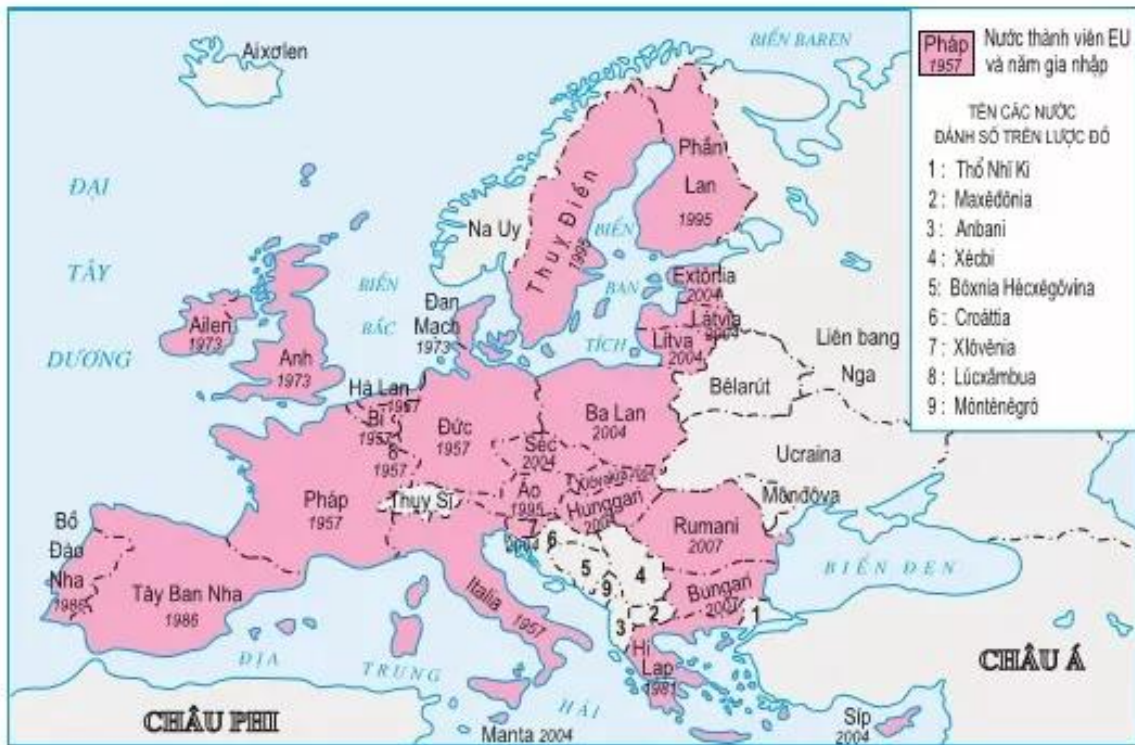
Sau Chiến tranh thế giới thứ hai, các nước Tây Âu đã có nhiều hoạt động nhằm tăng cường quá trình liên kết ở châu Âu. Năm 1951, các nước Pháp, CHLB Đức, I-ta-li-a, Bi, Hà Lan, Lúc-xăm-bua đã thành lập Cộng đồng Than và thép châu Âu, sau đó sáng lập Cộng đồng Kinh tế châu Âu (tiền thân của EU ngày nay) vào năm 1957 và Cộng đồng Nguyên tử châu Âu năm 1958.

Năm 1967, Cộng đồng châu Âu (EC) được thành lập trên cơ sở hợp nhất ba tổ chức nói trên. Với hiệp ước Ma-xtrich, năm 1993 Cộng đồng châu Âu đổi tên thành Liên minh châu Âu (EU).



Hình 7.1. Trụ sở EU ở Brúc-xen (Bi)

EU ngày càng mở rộng về số lượng thành viên và phạm vi lãnh thổ. Từ 6 nước thành viên ban đầu (năm 1957), đến đầu năm 2007, EU đã có 27 thành viên (EU 27).



Hình 7.2. Liên minh châu Âu – năm 2007

Hãy xác định trên hình 7.2 các nước gia nhập EU đến các năm 1995, 2004 và 2007.

2. Mục đích và thể chế

Mục đích của EU là xây dựng, phát triển một khu vực mà ở đó hàng hoá, dịch vụ, con người, tiền vốn được tự do lưu thông giữa các nước thành viên; tăng cường hợp tác, liên kết không chỉ về kinh tế, luật pháp, nội vụ mà cả trên lĩnh vực an ninh và đối ngoại.

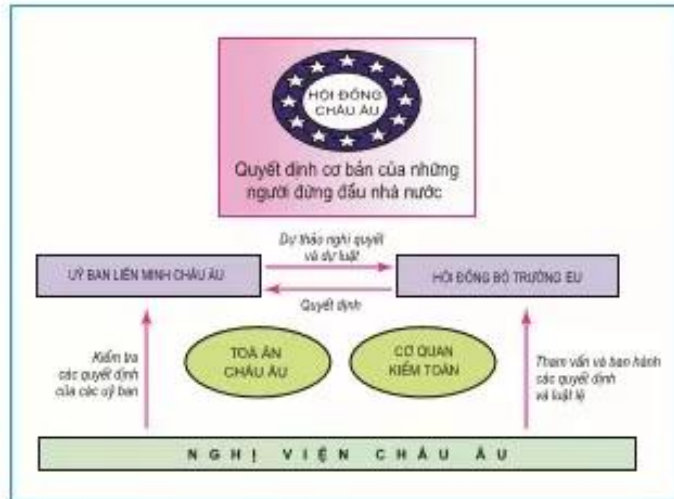
Dựa vào hình 7.3 trình bày những liên minh, hợp tác chính của EU.



Hình 7.3. Những trụ cột của ngôi nhà chung EU

Hiện nay, nhiều vấn đề quan trọng về kinh tế và chính trị không phải do chính phủ của các quốc gia thành viên đưa ra mà do các cơ quan của EU quyết định (Hội đồng châu Âu, Nghị viện châu Âu, Hội đồng bộ trưởng EU, Ủy ban Liên minh châu Âu).

Phân tích hình 7.4 để thấy rõ cơ cấu tổ chức và hoạt động của các cơ quan đầu não EU.



Hình 7.4. Các cơ quan đầu não của EU

II - VỊ THẾ CỦA EU TRONG NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI

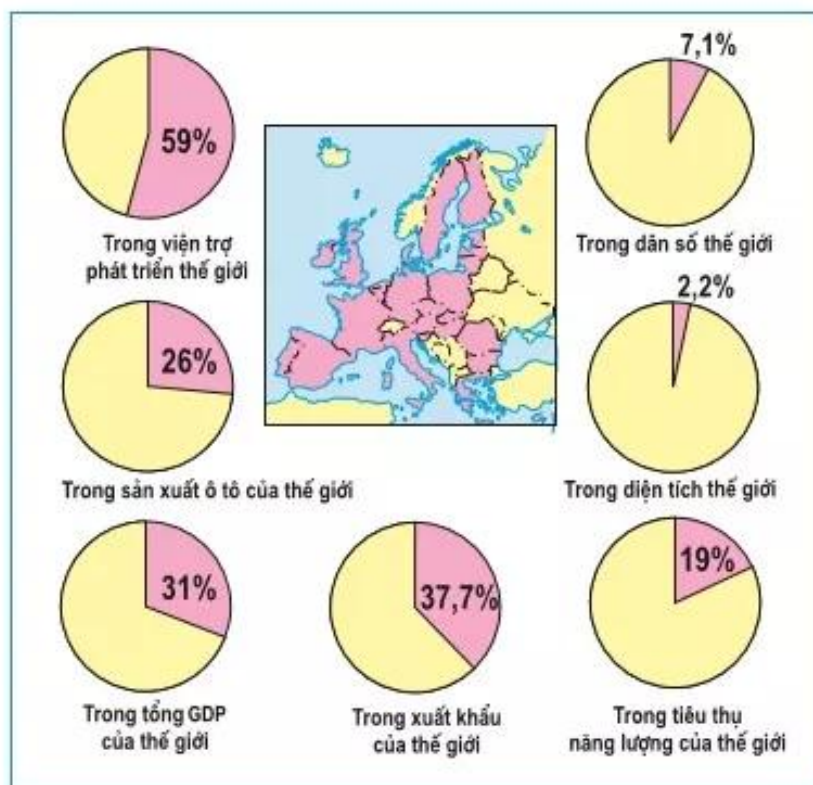
1. Trung tâm kinh tế hàng đầu thế giới

EU đã thành công trong việc tạo ra một thị trường chung có khả năng đảm bảo cho hàng hoá, con người, dịch vụ, tiền vốn được tự do lưu thông giữa các nước thành viên và sử dụng một đồng tiền chung (ơ-rô). Nhờ những thành công này, EU đã trở thành một trung tâm kinh tế hàng đầu của thế giới. Tuy nhiên, vẫn có sự chênh lệch đáng kể về trình độ phát triển kinh tế giữa các nước thành viên.

BẢNG 7.1. MỘT SỐ CHỈ SỐ CƠ BẢN CỦA CÁC TRUNG TÂM KINH TẾ HÀNG ĐẦU TRÊN THẾ GIỚI

| Chỉ số | EU | Hoa Kỳ | Nhật Bản |
|--|---------|---------|----------|
| Số dân (triệu người – năm 2005) | 459,7 | 296,5 | 127,7 |
| GDP (tỉ USD – năm 2004) | 12690,5 | 11667,5 | 4623,4 |
| Tỉ trọng xuất khẩu trong GDP (% – năm 2004) | 26,5 | 7,0 | 12,2 |
| Tỉ trọng trong xuất khẩu của thế giới (% – năm 2004) | 37,7 | 9,0 | 6,25 |

Dựa vào bảng 7.1, so sánh vị thế kinh tế của EU với Hoa Kỳ và Nhật Bản.



Hình 7.5. Vai trò của EU trên thế giới – năm 2004

2. Tổ chức thương mại hàng đầu thế giới

Kinh tế của EU phụ thuộc nhiều vào hoạt động xuất, nhập khẩu. Các nước thuộc EU đã dỡ bỏ hàng rào thuế quan trong buôn bán với nhau và có chung một mức thuế trong quan hệ thương mại với các nước ngoài EU. Hiện nay, EU đang dẫn đầu thế giới về thương mại.

EU là bạn hàng lớn nhất của các nước đang phát triển. Tuy nhiên, EU đã không tuân thủ đầy đủ những quy định của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) khi hạn chế nhập khẩu đối với các mặt hàng “nhạy cảm” như than, sắt và trợ cấp cho hàng nông sản của EU, làm cho giá nông sản của họ thấp hơn so với giá của thị trường thế giới.

Dựa vào các thông tin ở trên, hãy nêu nhận xét về quan hệ thương mại của EU đối với các nước bên ngoài tổ chức EU.

Câu hỏi và bài tập

1. Liên minh châu Âu (EU) hình thành và phát triển như thế nào? Trình bày tóm tắt mục đích và thể chế của tổ chức này.
2. Dựa vào bảng 7.1, hình 7.5 và nội dung bài học trong SGK hãy chứng minh rằng: EU là trung tâm kinh tế hàng đầu của thế giới?